

2017

Landdistriktspolitik

INDHOLD

FORORD	4
BAGGRUNDEN FOR EN REVISION AF LANDDISTRIKTS-POLITIKKEN	5
FAKTA OM IKAST-BRANDE KOMMUNE	6
Befolkningen	7
Befolkningsprognosen i 2025	7
IKAST-BRANDE KOMMUNES STRATEGI 2020	8
INDSATSOMRÅDER	9
1. Bosætning og erhverv	9
Udfordringer	10
Mål	10
Handlinger	11
2. Infrastruktur/kollektiv trafik og trafikssikkerhed	17
Udfordringer	17
Mål	17
Handlinger	18
3. Kultur- og fritidsaktiviteter	19
Udfordringer	19
Mål	19
Handlinger	20
4. Natur og landskab	23
Udfordringer	23
Mål	24
Handlinger	24
5. Lokalt engagement, samarbejde og partnerskaber	25
Udfordringer	25
Mål	25
Handlinger	26

FORORD

I Ikast-Brande Kommune bor ca. 1/3 af befolkningen i landsbyer eller landdistrikter. Med denne landdistriktspolitik vil vi signalere vigtigheden af fortsat at understøtte udviklingen i disse områder.

Der kan være mange forskellige grunde til, at man vælger at bosætte sig i en landsby eller i et landdistrikt i Ikast-Brande Kommune. Det kan være ønsket om at bo et sted med tryghed og nærhed, det kan være ønsket om nærhed til job, familie eller naturen, det kan være på grund af et aktivt foreningsliv eller det kan være ønsket om noget helt fjerde.

De små lokalsamfund rummer hver især en helt særlig identitet. Ofte kan denne identitet være svær at sætte ord på, men virker som en usynlig sammenhængskraft, der binder hvert lokalsamfund sammen. Det er den sammenhængskraft, som landsbyerne og landdistrikterne fortsat skal arbejde på at opretholde og udbygge.

Tendensen er, at befolkningstallet er faldene i nogle landsbyer og landdistrikter, og måske er det ikke alle landsbyer, der skal overleve på sigt. Som kommune vil vi gerne – hvis Planloven tillader det – være med til at omdanne nogle landsbyer, sådan at de trækkes væk fra de større veje, og på den måde får et helt nyt udtryk.

Landdistriktspolitikken indeholder en række indsatsområder, som skal understøtte udviklingen i landsbyerne og landdistrikterne. Ikast-Brande Kommune er begunstiget ved at have en række aktive landsbyer og landdistrikter, og fremtidige initiativer skal fortsat fødes og igangsættes i landsbyerne og landdistrikterne, sådan at ejerskabet og engagementet opretholdes.

Både Landdistriktsrådet, LAG-bestyrelsen og Ikast-Brande Kommune er aktive i forhold til at skabe udvikling i kommunens landsbyer og landdistrikter, men det kan ikke gøres uden de mange frivillige, som også giver en stor hånd med, når initiativer og aktiviteter skal gennemføres. Med dette store engagement er landsbyerne og landdistrikterne godt rustet til fremtidens udfordringer.

Carsten Kissmeyer – Borgmester

Preben Christensen – Formand for Erhvervskontaktudvalget

BAGGRUNDEN FOR EN REVISION AF LANDDISTRIKTS-POLITIKKEN

Byrådet i Ikast-Brande Kommune har stort fokus på betydningen af en fortsat positiv udvikling af bæredygtige og aktive landsbyer og landdistrikter i kommunen. Det er i landdistrikterne en stor del af befolkningen bor.

Ikast-Brande Kommune fik udarbejdet sin første landdistriktspolitik i 2011. En landdistriktspolitik som blev udarbejdet i tæt samarbejde med Landdistriktsrådet i Ikast-Brande, LAG-bestyrelsen og andre interessenter i kommunen.

Gennem de seneste seks år er mange ting igangsat i landsbyerne og landdistrikterne og mange ting er nået. Derfor har Erhvervskontaktudvalget ønsket at foretage et eftersyn af landdistriktspolitikken for at sikre, at vi til stadighed har en opdateret politik, som både landsbyer, LAG-bestyrelse og Byrådet kan tage udgangspunkt i, når der arbejdes udvikling af såvel landsbyer som landdistrikter.

I den dialog som har været mellem Erhvervskontaktudvalget og Landdistriktsrådet har det stået klart, at de oprindelige indsatsområder fra den tidligere landdistriktspolitik fortsat er gældende og giver en god retning for, hvordan og i hvilken retning landsbyerne og landdistrikterne skal udvikle sig.

Derfor arbejdes der fortsat med indsatsområderne:

- Bosætning og erhverv
- Infrastruktur/ kollektiv trafik og trafiksikkerhed
- Kultur- og fritidsaktiviteter
- Natur og landskab
- Lokalt engagement, samarbejde og partnerskaber

FAKTA OM IKAST-BRANDE KOMMUNE

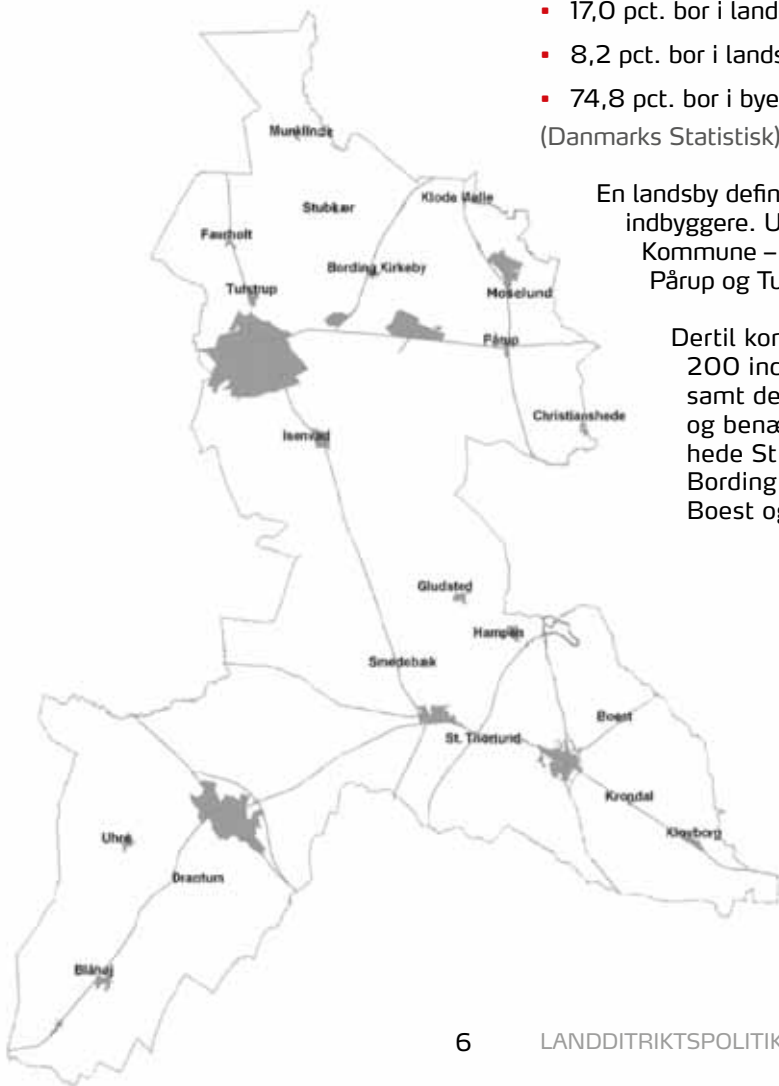
Ikast-Brande Kommune havde 1. kvartal 2017 40.981 indbyggere. Omkring 1/3 bor i landsbyer og mindre bebyggelser:

- 17,0 pct. bor i landområder og landsbyer op til 200 indbyggere
- 8,2 pct. bor i landsbyer mellem 200 og 1000 indbyggere
- 74,8 pct. bor i byer med mere end 1.000 indbyggere

(Danmarks Statistisk)

En landsby defineres som en bebyggelse på mellem 200 og 1.000 indbyggere. Ud fra den definition er der otte landsbyer i Ikast-Brande Kommune – Klovborg, Isenvad, Blåhøj, Hampen, Gludsted, Uhre, Pårup og Tulstrup.

Dertil kommer en række mindre bebyggelser, som har under 200 indbyggere. Disse landsbyer og mindre bebyggelser samt deres opland er alle omfattet af landdistriktspolitikken, og benævnes i det følgende alle som landsbyer - Christianshede St. By, Drantum, St. Thorlund, Munklinde, Smedebæk, Bording Kirkeby, Stubbæk, Faurholt, Moselund, Klode Mølle, Boest og Krondal.

BEFOLKNINGEN

Set over de seneste 20-30 år har befolkningstallet i kommunens landsbyer og landdistrikter generelt været stabilt. Dog oplevede kommunens landsbyer og landdistrikter et fald i befolkningstallet fra 2003-2011. Samme tendens ser vi hvis vi kigger på de seneste par år. Fra 2010 har landsbyerne og distrikterne oplevet et fald i befolkningstallet på samlet 3,7 pct. Stigningen i befolkningstallet i hele Ikast-Brande Kommune steg 1,2 pct. i samme periode.

BEFOLKNINGSPROGNOSEN I 2025

Danmarks Statistiks befolkningsprognose viser en befolkningstilvækst i Ikast-Brande Kommune på 2 pct. frem til 2025. Dette betyder, at der i 2025 vil være ca. 42.000 indbyggere i kommunen. Den største befolkningstilvækst vil ske i aldersgruppen 75-84 år, som vil stige med ca. 60 pct. i 2025. Faktisk vil 11,2 pct. af befolkningen i Ikast-Brande Kommune være 75 eller over i 2025, mod 7,5 pct. i dag.

Derimod vil der blive ca. 8 pct. flere børn i aldersgruppen 0-4 år, hvorimod de 5-24-årige vil falde markant med ca. 7 pct.

Selvom at befolkningsprognosen for kommunen stiger i 2025, falder den knap 2 pct. i landsbyerne og landdistrikter i samme periode. Det er især i de mindre landsbyer hvor vi ser dette fald, og i 2025 vil der bo knap 9 pct. færre i de mindre landsbyer og deres opland. Til sammenligning vil de otte største landsbyer opleve en stigning på knap 4 pct. i befolkningen, hvorimod oplandet til landsbyerne forventes at falde med ca. 9 pct. Tilsammen betyder dette at der i 2025 vil bo de samme antal personer i landsbyerne og deres opland som i dag, men hvor de største landsbyer bliver større og de mindste bliver mindre (Befolkningsprognose - Ikast-Brande Kommune - trukket fra Danmarks Statistik).

Dette skyldes primært en stigning på 2,7 pct. i de 8 største landsbyer og en stigning i befolkningen på 2,8 pct. i byerne. De mindre landsbyer og distrikter derimod har haft en nedgang på 6,4 pct.

(Danmarks statistik)

Kommunens vision for landsbyerne er:

Landsbyerne er blandt de førende i Danmark i forhold til at udvikle og involvere sig. De fremstår som attraktive, aktive og bæredygtige landsbyer præget af ildsjæle og fællesskaber.

IKAST-BRANDE KOMMUNES STRATEGI 2020

Byrådet i Ikast-Brande Kommune har i 2014 udarbejdet Strategi 2020, som sætter en ambitiøs retning for kommunens arbejde frem mod 2020. Målene prioriterer og sætter en kurs for arbejdet i kommunen.

Der er i Strategi 2020 formuleret 8 visioner og 23 mål. En af visionerne (Vision 2) omhandler landsbyerne:

- **Mål 2.1:** IBK understøtter aktive og bæredygtige landsbyer præget af ildsjæle og fællesskaber.
- **Mål 2.2:** IBK gennemfører i samarbejde med landsbyerne et pilotprojekt vedr. etablering af landsbyklynger i 2015.
- **Mål 2.3:** IBK arbejder - såvel internt som ift. de nationale myndigheder - for bevarelse af erhverv og arbejdspladser i landdistrikterne; herunder finansieringsmuligheder.
- **Mål 2.4:** IBK fortsætter sin aktive indsats for at fremme landsbyernes forskønnelse.

Den væsentligste forudsætning for at skabe en bæredygtig udvikling i landsbyerne er, at der er aktivitet. Det er ildsjælene og de aktive borgere, der skaber gode rammer for fællesskab og trivsel.

INDSATSOMRÅDER

BOSÆTNING OG ERHVERV

I Ikast-Brande Kommune findes en række forskellige landsbyer, hver med deres kendetegn. Landsbyerne har andre kvaliteter og giver andre muligheder end byerne. I landsbyerne er fællesskabet og det nære miljø væsentlige faktorer for borgernes trivsel.

Det er vigtigt, at landsbyer og landdistrikter i Ikast-Brande Kommune fremstår attraktive og som livskraftige alternativer til byer som Ikast og Brande.

Ikast-Brande Kommune understøtter aktive og bæredygtige landsbyer, præget af ildsjæle og fællesskaber.

Erhvervsudviklingen skal ske i de områder, hvor det er mest hensigtsmæssigt. Det betyder, at nogle landdistrikter primært skal fungere som bosætningsområder, hvor der i andre landdistrikter aktivt skal arbejdes for at udvikle og udnytte uudnyttet erhvervspotentiale.

Planlovens landzoneregler er med den nye Planlov blevet mere fleksible, så der er bedre mulighed for at drive virksomhed, arbejde og bo i landdistrikterne. Ændringerne skal skabe mere tidssvarende rammer for landbrug samt nye muligheder for udvikling af attraktive landsbyer. Det er nogle muligheder, som skal udnyttes i Ikast-Brande Kommune.

BOSÆTNING OG ERHVERV

UDFORDRINGER

- Nedslidte og nedrivningsværdige huse som skæmmer landsbyerne
- Manglende attraktivitet i visse landsbyer blandt andet på grund af gennemgående veje og lignende
- Manglende omdannelse af landbrug
- Lånemulighederne er begrænsede

MÅL

Befolkningstallet i landdistrikterne skal opretholdes.

Ikast-Brande Kommune vil

- Understøtte livet i de aktive, attraktive og bæredygtige landsbyer
- Aktivt arbejde for sanering af gammel industri og nedslidte boliger
- Sammen med landdistrikterne arbejde for byforskønnelse, som fremmer bosætningen
- I planlægningen sikre, at boligudviklingen i landsbyerne afstemmes efter deres størrelse og giver mulighed for et varieret boligudbud.
- Udnytte mulighederne i den kommende Planlov blandt andet via etableringen af en eller to omdannelseslandsbyer (som der pt. ligger forslag om i Planloven)
- Tilbyde erhvervsservice til virksomhederne i landdistrikterne
- Skabe de nødvendige rammebetingelser for flere levedygtige virksomheder i landdistrikterne
- Sammen med det nuværende erhvervsliv og landdistrikterne udvikle idéer til, hvordan fremtidens erhverv kan se ud

HANDLINGER

RETNINGSLINJER FOR FREMME AF BYGNINGS- OG SUNDHEDSMÆSSIGE FORSVARLIGE EJENDOMME OG FORSKØNNELSE AF LANDOMRÅDER

Ikast-Brande Kommune ønsker at medvirke til at skabe gode og sunde boliger samt medvirke til at landsbyer og landområder ikke skæmmes af faldefærdige bygninger og grunde med oplag af diverse materialer.

Derfor har Byrådet etableret "Pulje til landsbyfornyelse", som er midler til opkøb og nedrivning af forfaldne bygninger og genanvendelse af arealerne, så de gavner landsbyen bedst muligt.

FORSKELLIGE BO- OG BYGGEFORMER

I landsbyerne skal der være et varieret boligudbud, der tilgodeser både børnefamilier og ældre. Der skal i landsbyerne derfor være mulighed for forskellige bygge- og boligmuligheder, herunder store grunde til parcelhuse og jordbrugsparceller.

Kommunen vil i planlægningen sikre, at der i de bæredygtige og aktive landsbyer vil være mulighed for at udstykke enkelte grunde på op til 2.000 m² til åben lav boligbebyggelse og jordbrugsparceller på op til 10.000 m², hvor det efterspørges.

EFTERSYN AF FORDELINGEN AF MIDLER TIL FORSAMLINGSHUSE OG AKTIVITETER I LANDSBYERNE

Byrådet har siden kommunesammenlægningen bevilget midler til såvel forsamlingshuse som et grundtilskud til landsbyerne.

I Ikast-Brande Kommune findes 14 godkendte forsamlingshuse, som alle får et enslydende årligt tilskud. Tilskuddene kan bruges til investeringer i forsamlingshuset, som sikrer, at det fortsat er attraktivt for borgerne at benytte.

Alle borgere har mulighed for at komme med forslag til bygninger/grunde, som bør sættes på kommunens liste over mulige opkøb.

I relation til en eventuelt udpeget omdannelseslandsby vil kommunen kunne give landzonetilladelser til bl.a. at flytte boliger inden for grunden. Kommunen får også mulighed for at foretage en ny og større afgrænsning af landsbyen og dermed skabe nye attraktive bosætningsmuligheder i landsbyen.

Tilsvarende får landsbyerne et grundtilskud baseret på landsbyens størrelse. De otte landsbyer med over 200 indbyggere får ca. dobbelt så meget som de 12 landsbyer der har færre end 200 indbyggere. Grundtilskuddet skal skabe en positiv udvikling i landsbyerne til gavn for hele lokalsamfundet, fx i forbindelse med etablering af en offentlig tilgængelig legeplads.

Landsbyerne afrapporterer årligt til Erhvervskontaktudvalget hvad tilskuddet er blevet anvendt til.

Ikast-Brande Kommune ønsker i samarbejde med Landdistriktsrådet at drøfte om fordelingen af disse midler kan ske på en anden måde. Fx ved at de faste tilskud bliver mindre, og at der etableres en udviklingspulje, som landsbyerne kan ansøge om midler fra eller ved at differentiere tilskuddene til landsbyerne ud fra, hvor aktive landsbyerne er.

ANLÆGSPULJE TIL BRUG I LANDSBYERNE

I budgetforliget for 2017 er der afsat 650.000 kr. til en særlig indsats over for landsbyudvikling i form af en tilskudspulje. Landsbyerne kan således søge tilskud fra denne pulje under forudsætning af, at der medfølger en vis procentandel anden finansiering efter nærmere bestemmelser. Tilskudspuljen administreres af Erhvervskontaktudvalget.

ETABLERING AF TO OMDANNELSESLANDSBYER

Den nye Planlov giver mulighed for, at kommunerne hvert fjerde år kan etablere to omdannelseslandsbyer i Kommuneplanen. Den mulighed vil Ikast-Brande Kommune arbejde videre med.

UDNYTTELSE AF MULIGHEDERNE I DEN NYE PLANLOV FOR AT ETABLERE MERE ERHVERV I LANDDISTRIKTERNE

I den nye Planlov gives der mulighed for at borgere og virksomheder i landdistrikterne kan arbejde for mere erhverv, idet en række tiltag – som tidligere krævede en landzonetilladelse – nu kan igangsættes uden tilladelse.

Det drejer sig om følgende:

- Anvende alle overflødiggjorte bygninger i landzone, herunder fx nedlagte mejerier og skoler, til håndværks- og industrivirksomhed, mindre butikker (op til 250 m²), lager og kontorformål, liberale erhverv, forenings- og fritidsformål samt én bolig.
- Udvide alle virksomheder, der er etableret i overflødiggjorte bygninger, med op til 500 m².
- Opføre erhvervsmæssigt nødvendige driftsbygninger på alle landbrugs driftens ejendomme, mens de i dag alene kan opføres på den enkelte landbrugsejendom.

Viden om disse nye muligheder skal udbredes til landsbyer og landdistrikter, så det sikres, at der skabes liv i overflødiggjorte bygninger.

STRATEGISK ENERGIPLANLÆGNING

Det skal undersøges, om der skal igangsættes en målrettet kampagne i forhold til energirådgivning og energioptimering i boligerne i landdistrikterne. Det kan enten være på tværs af landsbyerne eller i forhold til én landsby, som på den måde gøres mere "grøn".

BOSÆTNING OG ERHVERV

LAG kan give tilskud til projekter inden for følgende to indsatsområder:

Jobskabelse og et rummeligt arbejdsmarked

- fremme etableringen nye virksomheder og iværksætteri
- fremme etableringen af socialøkonomiske virksomheder
- fremme udviklingen af eksisterende virksomheder med vækstpotentiale

Attraktive lokalområder og styrkelse af bosætningen

- styrke udviklingen af og sammenhængen mellem servicefaciliteter og aktivitetstilbud
- fremme muligheden for oplevelser i naturen
- styrke synlighedsen af bosætningsmulighederne i IBK
- fremme forskønnelse af lokalområderne

LAG

Den lokale aktionsgruppe LAG Ikast-Brande, er en forening, som har til opgave at udføre den lokale del af regeringens landdistriktsprogram for årene 2014-2020.

LAG ordningen har til formål "at give lokale kræfter direkte indflydelse på udviklingen i landdistrikter gennem lokale aktionsgrupper, som skal være med til at skabe job og gode livsvilkår."

LAG Ikast-Brande modtager både midler fra EU/Erhvervsstyrelsen og fra Ikast-Brande Kommune til medfinansiering af diverse lokale projekter.

INDSATS FOR IVÆRKSÆTTERI OG VIRKSOMHEDSUDVIKLING I LANDDISTRIKTERNE

Ikast-Brande Kommune indgår årligt en resultatkontrakt med Erhvervsrådet Herning & Ikast-Brande omkring servicering af kommunens virksomheder.

Det betyder, at iværksættere og etablerede virksomheder kan få gratis vejledning af Erhvervsrådet. Ikast-Brande Kommune betaler herfor.

UNDERSTØTTELSE AF TURISMEN I HELE KOMMUNEN

Turister efterspørgsel lokale og autentiske turismeoplevelser, og her spiller de mindre lokalsamfund en vigtig rolle. Meget af den turisme som findes i Ikast-Brande Kommune har relation til naturen og dermed i landdistrikterne. Det handler om at tage udgangspunkt i de ressourcer, der er lokalt tilgængelige og overveje hvordan de formidles bedst muligt.

Ikast-Brande Turistforening er en vigtig aktør i forhold til at understøtte turismen i Ikast-Brande Kommune, og dermed at skabe en merindtægt til turistaktørerne.

Derfor har der de seneste år også været arbejdet aktivt på at understøtte fx Hærvejsturismen. Denne satsning fortsættes de kommende år. Ikast-Brande Kommune og Ikast-Brande Turistforening er således medlem af en i 2016 nystiftet Hærvejsforening, som skal arbejde på at markedsføre Hærvejen i både ind- og udland.

LANDSBYPEDELORDNING

Erhvervskontaktudvalget vil i dialog med Landdistriktsrådet finde ud af, om der kunne være interesse for, at der i Ikast-Brande Kommune arbejdes for etablering af en landsbypedel-ordning.

DELTAGELSE I FORENINGER/NETVÆRK DER KAN SIKRE FORTSAT FOKUS PÅ UDVIKLING I LANDDISTRIKTER

Ikast-Brande Kommune ønsker at påvirke beslutningstagerne i Folketinget til at have fokus på, at der skal ske udvikling i hele Danmark – uanset om man bor i en by eller på landet. Denne indflydelse sker blandt andet via deltagelse i diverse foreninger/netværk.

Ikast-Brande Kommune er medlem af foreningen "Danmark på Vippen", som har til formål at arbejde for, at uanset hvor i Danmark man bor, skal danskere have samme muligheder for at bosætte sig, finde jobs, udvikle virksomheder og have samme offentlige tilbud, adgang til effektive infrastrukturforbindelser og ensartede finansieringsbetingelser.

Derudover er Ikast-Brande Kommune medlem af Landdistrikternes Fællesråd, som blandt andet har til formål at være bindeled mellem beslutningstagerne og borgere med interesse i stadig udvikling og forbedring af rammevilkår og lokal kultur.

Tanken bag ordningen er, at der i lokalsamfundet ansættes en landsbypedel, som kan og skal varetage alle de opgaver, der er hensigtsmæssige for borgere og kommunen.

Bybus

midttrek

TM 95 531

INFRASTRUKTUR/KOLLEKTIV TRAFIK OG TRAFIKSIKKERHED

En forudsætning for det gode liv i landdistrikterne er, at der er sammenhæng mellem landdistrikterne og større byer, så der er mulighed for at blive transporteret til og fra skole, arbejdspladsen og indkøbssteder. En smidig kollektiv trafik, gode vejforbindelser og sikre cykelstier spiller derfor en væsentlig rolle.

UDFORDRINGER

- Tung trafik ind igennem landsbyerne
- Bedre forbindelser og flere afgange i den kollektive trafik
- For dårlige bredbånds- og mobilforbindelser
- For få cykelstier

MÅL

At skabe en god fysisk og digital infrastruktur, der også gør det attraktivt at bo i landdistrikterne.

Ikast-Brande Kommune vil

- Fortsat skabe en sammenhængende kollektiv trafik i Ikast-Brande Kommune, som er med til at knytte kommunen sammen
- Sikre gode kollektive forbindelser mellem byerne i kommunen og de væsentligste større byer uden for kommunegrænsen
- Skabe gode busforbindelser til ungdomsuddannelserne i Ikast
- Løbende etablere trafikdæmpning og asfalterede/grusbelagte cykelstier
- Understøtte en udvikling af den digitale infrastruktur

INFRASTRUKTUR/KOLLEKTIV TRAFIK OG TRAFIKSIKKERHED

HANDLINGER

BUSTRANSPORT

Kommunen ønsker at understøtte den kollektive trafik.

Den kollektive trafik internt i kommunen, dvs. busserne, stiller kommunen gratis til rådighed for borgerne. Busserne er tilrettelagt sådan, at de kører til folkeskolerne/uddannelsesstederne rundt omkring i kommunen.

FLEXTUR

Ikast-Brande Kommune er tilsluttet Midttrafiks Flextur. Flextur er kørsel fra dør til dør i gadeniveau, og adskiller sig fra almindelig taxakørsel ved, at man kan køre sammen med andre.

Flextur kan bruges af alle, til f.eks. besøg, fritidsinteresser, læge, indkøb eller andre formål. Turen skal enten have start- eller slutadresse i Region Midtjylland, og man kan max være seks personer på samme tur.

ETABLERING AF CYKELSTIER OG VEDLIGEHOLDELSE AF EKSISTERENDE

Ikast-Brande Kommune etablerer løbende nye cykelstier (både asfalterede og grusstier), for at skabe større sikkerhed for cyklisterne.

ETABLERING AF TRAFIKDÆMPNING

Ikast-Brande Kommune etablerer løbende trafikdæmpning for at regulere bilerne hastighed under hensyntagen til trafikikkerhed og fremkommelighed.

ETABLERING AF BEDRE DIGITAL INFRASTRUKTUR

Ikast-Brande Kommune vil først og fremmest kortlægge, hvilke områder der ikke har tilstrækkelige bredbånds- og mobilforbindelser. Dernæst vil kommunen arbejde for bedre bredbånds- og mobilforbindelser i de berørte områder.

KULTUR- OG FRITIDSAKTIVITETER

En forudsætning for at tiltrække og fastholde beboere til kommunens landdistrikter er, at der findes et mangfoldigt tilbud af kultur- og fritidsaktiviteter i nærområdet, som samtidig matcher borgernes behov. Et bredt udbud af aktiviteter i fritiden bidrager også til at skabe sociale netværk, og derved øges sammenhængskraften i landdistrikterne.

UDFORDRINGER

- Kulturtilbuddene ligger hovedsageligt i de større byer – Ikast og Brande
- For lidt samarbejde om kultur- og fritidsfaciliteter landsbyer imellem
- Der er et stærkt foreningsliv i Ikast-Brande Kommune. Foreningslivet sikrer, at der er et mangfoldigt udbud af kultur- og fritidsaktiviteter i landdistrikterne. En generel tendens er dog, at foreningslivet er under pres – bl.a. fra den mere individbaserede idræt

MÅL

Et mangfoldigt udbud af kultur- og fritidsaktiviteter i landdistrikterne, hvor landsbyerne samarbejder på tværs

Ikast-Brande Kommune vil

- Sikre, at borgerne i kommunens landdistrikter oplever nærhed til kulturelle tilbud
- Sikre, at borgerne tilbydes et varieret udbud af foreningsaktiviteter i nærområdet
- Støtte op om foreningsdannelsen i landdistrikterne
- Arbejde for at landsbyerne arbejder med og udvikler en egen identitet og profil

KULTUR- OG FRITIDSAKTIVITETER

HANDLINGER

FORNYELSE AF DE TIDLIGERE UDARBEJDEDE UDVIKLINGSPLANER

Landsbyerne har tidligere i samarbejde med Cowi udarbejdet udviklingsplaner for de respektive landsbyer.

Disse planer opdateres og kan dermed være medvirkende til, at landsbyerne bliver mere bevidste om egen identitet og profil.

SAMARBEJDSAFTALER MED HALLERNE

Ikast-Brande Kommune indgår årligt en samarbejdsaftale med de lokale haller, sådan at det sikres, at foreningerne har adgang til hal-tider i tidsrummet 15.00-23.00 på hverdage.

UNDERSTØTTELSE AF FORENINGSLIVET

Livet i landdistrikterne er kendetegnende ved et rigt foreningsliv, og det er både en unik og stor styrke.

I Ikast-Brande Kommune er nedsat et Folkeoplysningsudvalg, som blandt andet har til formål at understøtte de frivillige ildsjæle og foreningslivet.

Folkeoplysningsudvalget godkender nye folkeoplysende foreninger. Udvalget bevilger endvidere midler til lokaletilskud, aktivitetstilskud, lederuddannelse mm. Midler som alle kan være medvirkende til, at foreningslivet kan oprettholdes over hele kommunen.

Udvalget kan også være behjælpelig med at formidle kontakt til andre foreninger, såfremt der ønskes samarbejde på tværs af landsbyer, på tværs af sportsgrene etc. sådan at en kritisk masse kan opretholdes.

BEVÆG DIG FOR LIVET KOMMUNE

Ikast-Brande Kommune er af DGI blevet udpeget til en "Bevæg dig for livet kommune".

Det betyder, at Ikast-Brande Kommune de næste fem år (Fra 1. maj 2017 til 30. april 2022) har fokus på at få flere borgere til at bevæge sig – både fysisk og mentalt.

Målene er, at 85% af alle kommunens borgere er fysisk aktive i 2020 og 58% dyrker idræt og motion i fritiden i 2022.

For at dette mål kan opnås skal alle egne af kommunen involveres. Derfor forventes det også, at et af indsatsområderne i projektet bliver at få involveret borgere i kommunens landsbyer.

NY KULTURPOLITIK

En ny kulturpolitik blev godkendt i 2017. I den lægges der vægt på, at der er kulturelle tilbud og muligheder for kulturelle udfoldelser i hele kommunen, det vil sige også i landdistrikterne.

KULTUR- OG FRITIDS AKTIVITETER

NATUR OG LANDSKAB

Landdistrikterne rummer en stor naturrigdom – eksempelvis skovene og hedelandskabet. I mange af vores landsbyer kan man bo med naturen lige uden for døren. Vi får derfor et godt grundlag for at øge livskvaliteten i kommunens landsbyer, når vi forbedrer mulighederne for at dyrke friluftslivet og tilgængeligheden til den natur og det landskab, der ligger lige uden for landsbygrænsen.

Naturen giver mulighed for oplevelse og bevægelse eller fordybelse i stilheden langt væk fra hverdagens larm, men dette forudsætter, at der er tilgængelighed til naturen. Tilgængeligheden til naturen må dog aldrig være på bekostning af naturbeskyttelsen.

Naturen kan fungere som en „øjenåbner“ for landdistrikternes kvaliteter – også blandt byboerne. Naturen kan således være det „redskab“, der åbner mulighed for en tættere relation mellem by og land.

UDFORDRINGER

- Større tilgængelighed, herunder flere stisystemer der forbinder landsbyerne med naturen
- Bedre natur- og landskabspleje
- Bedre formidling
- Flere overnatningssteder i naturen
- Lovgivningen sætter begrænsninger for, hvor kommunen må udlægge arealer til for eksempel vindmøller

NATUR OG LANDSKAB

MÅL

Øget tilgængelighed til naturen i landdistrikterne, som ikke er på bekostning af naturbeskyttelsen.

Ikast-Brande Kommune vil

- Øge muligheden for sanselige oplevelser i naturen – og formidling heraf
- Sikre mulighed for motion og bevægelse i naturen – og formidling heraf
- Bevare og sikre natur- og landskabspleje
- Sikre bevidsthed om de lokale natur- og landskabskvaliteter

HANDLINGER

UDVIKLING AF HÆRVEJEN

Ikast-Brande Kommune har sammen med Ikast-Brande Turistforening de seneste år arbejdet aktivt på at udvikle Hærvejen, sådan at oplevelser, ruter/skiltning og faciliteter er op to date. Dette arbejde har medført, at langt flere vandrere benytter sig af muligheden for at gå på Hærvejen.

I regi af Hærvejsforeningen som Ikast-Brande Kommune og Ikast-Brande Turistforening er medlem af, fortsætter dette arbejde kontinuerligt.

NATURCENTER HARRILD HEDE

Naturcenter Harrild Hede, som blev etableret for nogle år tilbage er et godt eksempel på, hvordan naturen kan benyttes på forskellig vis.

Ikast-Brande Kommune vil forsat bakke op om udviklingen af naturcentret og de aktiviteter, som foregår der.

LOKALT ENGAGEMENT, SAM- ARBEJDE OG PARTNERSKABER

Ildsjælene, foreningslivet og andre landdistriktsaktører spiller en afgørende rolle i forhold til udviklingen af landdistrikterne. Det er væsentligt at sikre samarbejde og dialog mellem disse aktører internt såvel som på tværs af landsbyerne, dels for at sikre en koordineret indsats og dels for at opnå synergieffekter.

UDFORDRINGER

- Nogle landdistrikter mangler ildsjæle
- Det er Tordenskjolds Soldater, som trækker udviklingen – svært at tiltrække nye frivillige
- For få mennesker til at opretholde et aktivt foreningsliv
- Manglende samarbejde og koordinering mellem de forskellige foreninger internt i landsbyerne, men også landsbyerne imellem

MÅL

Det er attraktivt at yde en frivillig indsats i landdistrikterne, og der er tæt samarbejde blandt de forskellige landdistriktsaktører både internt og på tværs af de forskellige landsbyer

Ikast-Brande Kommune vil

- Understøtte de landsbyer, som er aktive med mange frivillige og fællesskaber
- Understøtte de aktive borgere og ildsjæles initiativer ved at yde hjælp til selvhjælp i form af f.eks. dialog og rådgivning Stimulere det lokale engagement og aktive deltagelse
- Understøtte klyngesamarbejder landsbyer imellem
- Støtte op om landdistriktsrådet og andre lokale repræsentanter i forhold til at sikre samarbejde og koordinering på tværs.

HANDLINGER

KLYNGESAMARBEJDER

Samarbejde på tværs af landsbyer, på tværs af foreninger og inden for specifikke aktiviteter findes allerede i dag både formelt og uformelt.

Nogle landsbyer kan have et ønske om at etablere et mere formelt samarbejde for i endnu højere grad at igangsætte og gennemføre aktiviteter sammen.

Ikast-Brande Kommune vil gerne understøtte klyngesamarbejder på tværs af landsbyer. Det er vigtigt, at ønsket om sådanne samarbejder kommer fra landsbyerne selv. Ikast-Brande Kommune indgår gerne i en dialog om etableringen af disse samarbejder.

KÅRING AF ÅRETS FORENING

Kultur- og Fritidsudvalget kårer hvert år "årets forening" for at honorere nogle af de mange frivillige ildsjæle, som findes rundt om i kommunen.

Prisen "Årets Forening" gives til en forening, som har udmærket sig ved at have gjort en ekstra indsats for at få flere medlemmer, skabe nye aktiviteter eller på anden vis selvstændigt har formået at "løfte" foreningen eller lokalsamfundet. Foreningen behøver ikke at være en godkendt Folkeoplysende forening.

LANDDISTRIKTSRÅDET

Landdistriktsrådet i Ikast-Brande Kommune har til formål at fastholde og videreudvikle leve- og arbejdsvilkårene i Ikast-Brande Kommunes landsbyer og deres opland.

Rådet arbejder for:

- At skabe et stærkt netværk blandt kommunes lokalsamfund, der danner grobund for erfaringsudveksling, sparring og projektsamarbejder.
- At engagere lokalbefolkningen: Lokalkendskab, interesser, ressourcer, ønsker og behov bringes i spil gennem konkrete projekter i lokalsamfundene.

18 landsbyer er på nuværende tidspunkt repræsenteret i Landdistriktsrådet.

Landdistriktsrådet skal samle synspunkter fra landsbyerne og deres opland, og rådet skal fungere som Ikast-Brande Kommunes dialogpartner gennem et konstruktivt samarbejde, der bygger på gensidig anerkendelse, dialog og fælles mål, udmøntet i en sammenhængende indsats for at styrke landsbyerne og deres opland. Konkret mødes Landdistriktsrådet og byrådet én gang om året.

Landdistriktsrådet er officiel høringspart i forhold til sager, der vedrører landdistrikterne.

LAG IKAST-BRANDE

LAG Ikast-Brande er en forening, som vil styrke lokalsamfundet og sætte fart på udviklingen af landdistrikterne i samarbejde med og på tværs af lokale aktører, borgere, foreninger, virksomheder m.m.

LAG Ikast-Brande kan indstille projekter til tilsagn om tilskud hos Erhvervsstyrelsen (ERST). Der er både støttekroner fra staten og EU, samt støttekroner fra Ikast-Brande Kommune i puljen.

Hvert år bevilger foreningen midler, som skal være med til at skabe nye arbejdspladser og attraktive lokalområder samt en styrkelse af bosætningen i landdistrikterne.

Ikast-Brande Kommune støtter årligt LAG Ikast-Brande med et beløb til medfinansiering af EU-midlerne.

Ikast-Brande Kommune ønsker fortsat at understøtte arbejdet i Landdistriktsrådet og reserverer derfor årligt 5.000 kr. fra Grundtilskudspuljen til Landdistriktsrådet, til brug for afholdelse af møder mm.

Ikast-Brande
Kommune